

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloqventiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

XXX. Parænesis ad quotidianum examen conscientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38994

XXX. PARANESIS AD QUOTIDIANUM Examen Conscientie.

Cap. 15 v. 15.

Vide P Ioan.

Busaurn in

Virid Virt.

Syr. 13. v. 30.

Bona est

substantia

cui non est

peccatum

in consci-

entia.

EXORDIUM ducet à Proverbio Salomonis: *Secura mens, quasi iuge convivium*, quod innuat, quam jucunda sit bona & innoxia conscientia. Ut enim qui in convivio sunt, tam varietate bonitateque ciborum, tum præsentia amicorum admodum exhilarantur: sic justi testimonio bonæ conscientia, & odore divinæ præsentia, aliquam nobile salutis pignus in anima acceperunt, vehementer delectantur. Et cum illud gaudium sit terrenum & fluxum, hoc cœleste est & perpetuum; illud incipit cum fame, & desinit cum fastidio, sæpe etiam cum mœnore & morbis; hoc vero incipit cum gaudio, & eoque sempiternè terminatur.

Non est
oblecta-
mentum
super cor-
dis gau-
dium.

2. Cor. 1. v. 12

Gloria

nostra, &c.

1. Tim. 1. 19.

In PROPOSITIONE dices, quod etsi sint diversa media ad consequendam bonam conscientiam idonea, ut fuga peccati lethalis, Confessio peccati, si fortè jam admissum est, & fides Catholica bonis operibus conjuncta, re tamen auditores invitaturum ad quartum duntaxat medium, quod est quotidianum examen conscientia, quo cubiculum conscientia quasi ab omnibus foribus purum, & mundum conservatur.

CONFIRM. I. LOCUS, *ab adjunctis fructibus huius examinis*. PRIMUS, quod nihil æquè ad profligandos demones, & contra, nihil æquè ad concilians nobis bonos Angelos valeat, atque hoc quotidianum examen. Ut enim in iis domibus in quibus creber scoparum est usus ad everrendas pavimenti angulorumque sordes & parietum laqueariumque telas, nullæ apparent araneæ: sic ubi frequentatus est examinis conscientia usus, longè absunt omnes laquei, insidiaque diaboli; accurrunt vero Angeli boni. Quid enim agimus in hoc

examine, nisi quòd de lapsibus commissis doleamus, de bonis autem operibus gratias Deo agamus? *Gaudent autem Angeli super uno peccatore pœnitentiam agente.* Si gaudent boni, certè mœrent & fugiunt mali. Luc. 15. v. 19

SECUNDUS, quòd sicut pavimentum, quòd sæpius vertitur, hoc purius redditur, & clarius videtur, sic qui sæpe inquirunt in conscientiam suam, puriorem eam ab omni peccatorum pulvere reddunt, & citius in notitiam sui, virtutem tantopere etiam ab Ethnicis laudatam, perveniunt.

TERTIUS, Quemadmodum in scholis, in quibus crebra sunt disputationes, frequentes prælectionum repetitiones, quotidianaque earum examina, scripturum item & commentationum domesticarum statura exactio, censura absentiarum ac notæ linguæ Latinæ & morum, magnopere in litterarum virtutumque Christianarum studio proficitur: sic in Schola religiosæ ac piæ vitæ, ubi non semel in dies singulos cogitationum, sermonum, actionumque rationes per examen ad calculos revocantur, maximus fit in pietatis cursu progressus. Si enim S. Chrysostomus asseverare audeat, nos, si vel uno solo mense conscientiam semel ad vesperam excutiamus sedulò, posse ad perfectum virtutis habitum pervenire, quantò magis si in ea consuetudine perstiterimus per multos annos? In Psal. 4

QUARTUS, quòd cornucopiæ commodorum charismatumque spiritualium in animam hominis inferat. Nam qui conscientiam discutit, multas simul exercet virtutes, ut, *Religionis*, quia ab oratione examen inchoatur, & pro beneficiis gratiæ Deo aguntur. Deinde *Humilitatis*, & *Pœnitentiæ*, quia in ea homo se agnoscit peccatorem, & de peccatis dolet, lachrymas fundit, pœna sæpe voluntaria ea expiat. Ad hæc *Spei* &

Charitatis: confidit enim se veniam peccatorum à Deo obrenturum, quem uti suum Creatorem & benefactorem diligit super omnia. Tum *Timoris Dei*, quia idèd iudex sui hic efficitur, ut iudicium Dei præveniat: nec enim bis Deus iudicabit idipsum.

Munit quoque se contra tentationes futuras, vitia extirpat, pravas inclinationes tollit, consuetudines malas evellit, virtutes inserit, conscientiam serenam & tranquillam reddit, ac demum efficit, ut homo semper ad Confessionem Sacramentalem faciendam, & SS. Eucharistiam sumendam, ad quam etiam S. Paulus requirit Probationem sui ipsius, per hoc examen sit comparatus.

II. *Locus*, ab adjuncta necessitate. Quemadmodum enim in urbe, vel provincia, in qua nullus est magistratus, nullus senatus, iudex nullus, nulla iustitia administratur, nunquam est pax vel securitas, imò nihil bonum: sic in anima hominis, nullum instituentis rerum à se gestarum examen, nullum iudicium exercentis, diu pax & tranquillitas esse nequit, sed nec ulla solida virtus. Unde

25. Mar. 27. B. Greg. non dubitat affirmare, etiam pios homines, si examen illud negligant, paulatim in studio virtutis deficere. *Sicut enim*, inquit, *non sentimus quomodo crescunt membra, proficit corpus, mutantur species, nigredo capillorum albescit in canis: hac enim omnia nobis nescientibus aguntur in nobis: ita mens nostra per momenta vivendi ipsa curarum usu à semetipsa, permutatur, & non agnoscimus, nisi vigilanti custodia ad interiora nostra residentes, profectus nostros quotidie defectumque pensemus. Hoc ipsum enim in hac vita mortali consistere, quasi ad verustatem ire est, & cum indiscussa mens relinquitur, in quodam senio corporis sopitur: quia sui negligens, & propositum robur insensibiliter perdens, à fortuna prioris fortitudinis, dum nescit senescit, &c. Et: cum verò se-*
meti-

2. Cor. II. 31.
Si nosmet-
ipsos.
di iudica-
remus,
(perscruta-
remur)
Non iudi-
caremur,
(hoc est,
condemna-
tioni subji-
ceremur.)
I. Cor. II. 28.

metipſam quarit, ſubtiliter pœnitendo ſe diſcutit, ab ipſa hac vetuſtate ſua tota lachrymis & mœroro incenſa renovatur, & qua jam penè inveterata frixerat, per ſubmiſtrata interni amoris ſtudia novum calet. Vnde Paulus Apoſtolus uſu mortalis vite veteraſcentes diſcipulos admonet, dicens; Renovamini ſpiritu mentis, &c.

Eph. 4. v. 22.

Adhęc quemadmodum hortus ſalutares herbas & floſculos producere nequit niſi continenter hortulani ſarculo noxiæ radices, lolium & lapides eruantur; haud ſecus in animæ noſtræ horto nunquam rectè excrescent herbæ virtutum, & flores donorum Spiritus Sancti; lilium caſtitaſis, roſa charitatis, viola humilitatis & pœnitentiæ, niſi ſarculo examinis prævæ cupiditatum & inclinationum radices quotidie extirpentur.

Reſcindit cupiditatem cultro huius examina.

III. Ab hoc Simili: Sicut quotidie manus, faciem, veſtes, calceos, ſcutellas, domum expurgamus, qui quotidie ea ſordibus inquinamus; ſic convenit, ut quotidie conſcientiam examinemus, ut ſordes, ſive magnas, ſive parvas, in ea contractas eluamus.

IV. Ab exemplis divinis, ut I. Davidis, qui ait, Pſal. 76. v. 6. Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui. Et: meditatus ſum nocte cum corde meo, & excitabar, & ſcopebam ſpiritum meum. 2. REGIS EZECHIE, qui memor annorum æternorum, in delitiis vel ſuppliciis æternis tranſigendorum, recogitabat omnes vite ſue annos in amaritudine anime ſue.

Iſa. 38. v. 15.

V. A teſtimonio SS. Patrum, qui nobis hoc examen multis & prolixè commendant. S. Baſilius. Qua quotidie feceris opera, inquit, veſpere tecum commemora, & cum iis, qua feceris pridie, conferto. B. Ephrem, Negotiator, inquit, ſecularis quotidie damnæ & lucra computat. Diebus ſingulis veſperi & mane considera, quo pacto ſe habeat negotiatio tua; &

Ser. ad Monachos de abdic. mund. Ser. de vita religioſa.

vespere quidem ingressus cubiculum examina te ipsum, quid egeris: si quid malè, ingemisce, & lacryma. Facti diluculo examina quid nocte. S. Greg. 35. Moral. c. 17. Reproborum esse proprium solet semper prava agere, & nunquam qua egerint retractare, &c. Et: At contra electorum est, actus suos quotidie ab ipso cogitationis fonte discutere, & omne quod turbidum profuit, ab intus exsiccare.

VI. *A testimonio Ethnicorum. S. Anton. scribit de Pythagoræis Philosphis: Dicebant Pythagoræi, duorum temporum quam maximam habendam curam, mane & vesperi, id est, eorum qua acturi sumus, & eorum qua gesserimus.*

Consule etiam Senecam epist. 28. ad Lucilium, & lib. 3. de Ira, c. 36.

In EPILOGO hortaberis Auditores, ut, quod jubet Dominus, spirituales & probati sint trapezitez vel numularii: & sicut numularii quotidie recepti lucrum & detrimentum diligenter computant, ita ipsi quotidie in examine suos lapsus cogitando, loquendo, vel agendo commissos expectant, vel dici & errata, & rectè facta nocte commemorent, neq; prius obdormiscant, quam Deum sibi placatum propitiumq; reddiderunt.

XXXI. *PARÆNESIS AD EXERCITIUM contemplationis, potissimum rerum divinarum ac celestium.*

*S. Mor. 4. 32.
Vide Virid.
Virtutum
P. Bussum.*

EXORDIUM *duces à dicto S. Gregorii. Ad contemplandum Creatorem homo conditus fuit, ut ejus semper speciem quæreret, atque in soliditate illius amoris habitaret.*

In PROPOSIT. *dices, Te auditores, ut interdum cura terrenarum rerum abjecta, contemplationis studio se dedant, cohortaturum.*

CONFIRMATIO. I. LOCUS, *à Contemplationis præstantia & dignitate, quam satis insinua-*